

УДК 657.471

DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2019-4-57>**Панасюк В.М.**

кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку і оподаткування підприємницької діяльності
Тернопільського національного економічного університету

Маринович О.О.

студентка магістратури факультету обліку і аудиту
Тернопільського національного економічного університету

Шухманн В.А.

студент Коледжу економіки, права та інформаційних технологій
Тернопільського національного економічного університету

Panasiuk Valentyna

Ternopil National Economic University

Marynovych Oksana

Ternopil National Economic University

Schuchmann Vadim

College of Economics, Law and Informational Technologies
of Ternopil National Economic University

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА В ЧАСТИНІ ВИТРАТ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ

ACCOUNTING AND ANALYTICAL INSTRUMENTS FOR MANAGING CURRENT ASSETS OF THE ENTERPRISE IN RELATION TO PREPAID EXPENSES

У статті розкрито сутність категорії «витрати майбутніх періодів» та висвітлено характерні особливості даного виду витрат як умовного активу. Розглянуто нормативну базу з обліку витрат майбутніх періодів і підкреслено відсутність законодавчої регламентації їх розподілу та списання. Висвітлено погляди науковців на проблемні аспекти обліку витрат майбутніх періодів, зокрема щодо класифікації та складу таких витрат. Доведено необхідність їх поділу на довгострокові й поточні. Обґрунтовано відображення витрат майбутніх періодів на рахунках обліку та використання підприємством спеціальних відомостей для документування операцій із цими витратами. Розкрито найпоширеніші методи списання витрат майбутніх періодів на витрати звітного періоду та наведено приклад витрат майбутніх періодів діючого промислового підприємства.

Ключові слова: витрати майбутніх періодів, оборотні активи, довгострокові витрати майбутніх періодів, поточні витрати майбутніх періодів, класифікація витрат майбутніх періодів, склад витрат майбутніх періодів, облік.

В статье раскрыта сущность учетной категории «расходы будущих периодов» и освещены особенности данного вида расходов как условного актива. Рассмотрена нормативная база учета расходов будущих периодов, подчеркнута отсутствие законодательной регламентации их распределения и списания. Освещены взгляды ученых на проблемные аспекты учета расходов будущих периодов, в частности касательно их классификации и состава. Доказана необходимость их разделения на долгосрочные и текущие. Обосновано отображение расходов будущих периодов на счетах учета и использование предприятием специальных ведомостей для документирования операций с этими расходами. Раскрыты наиболее распространенные методы списания расходов будущих периодов на расходы отчетного периода для обеспечения точного соотношения поне-

сенных расходов с полученными доходами. Приведен пример расходов будущих периодов действующего промышленного предприятия.

Ключевые слова: расходы будущих периодов, оборотные активы, долгосрочные расходы будущих периодов, текущие расходы будущих периодов, классификация расходов будущих периодов, состав расходов будущих периодов, учет расходов будущих периодов.

The essence of the accounting category «prepaid expenses» is disclosed in the article and the characteristic features of this type of expenses as a factitious asset are highlighted. The need to comply with the matching principle (expenses should be matched with revenues) is determined as the main driver of the prepaid expenses formation. The normative base for accounting of prepaid expenses is considered and the absence of legal regulation of their distribution and write-off is emphasized. The scientists' views on the problematic aspects of accounting of prepaid expenses, in particular regarding their classification and composition, are pointed. According to the Ukrainian legislation, prepaid expenses are part of current assets. However, only items that will be used or realized during one year can be considered as current assets. While prepaid expenses can be recognized as the expense of a period in subsequent years (for example, a newspaper subscription for five years). The necessity of prepaid expenses division into long-term and short-term ones is proved. The reflection of prepaid expenses on the accounts and use of the special notes for documenting all transactions with such expenses are substantiated. The most widespread methods of write-off of prepaid expenses for the expenses of the reporting period are revealed to ensure accurate correlation of the incurred expenses with the received revenues. These methods include the straight-line method and the method of estimation rates, which is based on the units of production. An example of the prepaid expenses of the operating industrial enterprise is presented. It is summarized that given the lack of legislative regulation of accounting of prepaid expenses, the enterprise can choose or independently develop a classification of such expenses, recognition criteria, forms of accounting documents and write-off method.

Key words: prepaid expenses, current assets, long-term prepaid expenses, short-term prepaid expenses, classification of prepaid expenses, composition of prepaid expenses, accounting of prepaid expenses.

Постановка проблеми. В останні десятиліття на міжнародному рівні значного розмаху набули тенденції гармонізації бухгалтерського обліку та звітності, уніфікації міжнародних стандартів, ліквідації суперечностей між національними та міжнародними практиками обліку. Та цей процес значно ускладнюється існуванням у національній практиці значної кількості неузгодженостей та неточностей щодо обліку багатьох об'єктів, у тому числі відсутнє ґрунтовне розуміння категорії «витрати майбутніх періодів».

Ці витрати завжди були предметом наукових дискусій через свою суперечливу природу. І це не дивно, адже на законодавчому рівні немає чітких роз'яснень чи рекомендацій, які б детально розкривали сутність та місце витрат майбутнього періоду в активах підприємства, регламентували їх склад та класифікацію, визначали терміни і методи списання, тому дослідження цієї облікової категорії є надзвичайно актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для усунення неточностей, створених браком інформації про витрати майбутніх періодів у законодавчо-нормативних джерелах, як зарубіжні, так і вітчизняні вчені здійснювали дослідження даного об'єкта обліку. Зокрема, сутність та класифікацію витрат майбутніх періодів досліджували Н.В. Гуріна, Т.Г. Китайчук, Е.Г. Мельник, В.М. Саприкін. Обґрунту-

ванню складу цих витрат приділили особливу увагу Ю.В. Ковтуненко та О.В. Сідюк. Проблеми обліку, аналізу та контролю витрат майбутніх періодів вивчали Л.М. Духновська, П.О. Куцик, Л.В. Юзковець та ін. За результатами проведеного дослідження надбань науковців установлено, що питання систематизації витрат майбутніх періодів та їх методологічного забезпечення вивчено недостатньо. Потреба у розробленні основних напрямів обліку та формування інформації про витрати майбутнього періоду, методів їхнього групування і джерел покриття зумовлюють та обґрунтовують актуальність теми дослідження, її наукову та практичну цінність.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження сутності, класифікації та складу витрат майбутніх періодів, способів їх відображення в обліку і списання на витрати періоду.

Виклад основного матеріалу дослідження. Численні дослідження вітчизняних та зарубіжних науковців свідчать про те, що витрати є складною категорією, а для правильної організації їх обліку необхідні ґрунтовні знання теорії та практичні навички. Якщо доходи нараховуються на основі документів із реалізації товарів та послуг, то величина витрат завжди залежить від того, які методичні прийоми були вибрані спеціалістами підприємства серед установле-

них законодавством і закріплені в обліковій політиці [1, с. 294–295].

Інформація про витрати майбутніх періодів є одним із важливих елементів інформаційної підсистеми формування фінансових результатів, пов'язаних із розмежуванням доходів і витрат за часом. Така ситуація пояснюється тим, що ціла сукупність господарських операцій, кількість яких неухильно збільшується, породжує результат, який визначають як витрати майбутніх періодів.

У вітчизняній обліковій практиці під цими витратами прийнято розуміти витрати, здійснені протягом поточного або попередніх періодів, які мають бути визнані у наступних звітних періодах [2]. Таке трактування базується на тому, що витрати (як поточні, так і майбутні) з моменту переходу від касового методу до методу нарахувань пов'язуються не з фактом передачі грошових коштів, а визнаються в момент переходу права власності (економічних вигід та ризиків від користування активом). Тобто сплата грошей чи інших цінностей більше не служить підставою для визнання витрат. Навпаки, витрати визнаються у тому звітному періоді, в якому вони мали місце, незалежно від того, коли було здійснено пов'язану з ними виплату грошових коштів чи передачу інших активів.

Можна стверджувати, що витрати майбутніх періодів є особливим видом активів, що

виникають за незбіжності періодів здійснення витрат та отримання пов'язаних із ними доходів, адже для визнання витрат застосовується принцип відповідності доходів і витрат, згідно з яким витрати визнаються тоді, коли було отримано спричинені ними доходи. Таким чином, відстрочка дає змогу розподілити витрати за сумою і часом, щоб із достатньою точністю співвіднести їх з отриманими доходами.

Ураховуючи вищевикладене, до особливостей витрат майбутніх періодів варто віднести такі:

- були понесені у звітному чи попередніх періодах;
- виступають зменшенням економічних вигід або збільшенням зобов'язань, здійсненим із метою отримання доходу чи інших вигід у наступних періодах;
- будуть включені до витрат у майбутніх періодах у разі виникнення пов'язаних із ними доходів шляхом капіталізації;
- обліковуються не як виданий аванс, а як окремий актив і не можуть бути конвертовані у грошові кошти (повернені) [3, с. 56].

Порядок обліку витрат майбутніх періодів регулюється невеликою кількістю нормативних документів, які відображено в табл. 1.

Дослідження показало, що категорія «витрати майбутніх періодів» рідко згадується у нормативній базі з бухгалтерського обліку.

Таблиця 1

Нормативно-правове регулювання обліку витрат майбутніх періодів

№ з/п	Назва нормативного документа	Коротка характеристика положень стосовно витрат майбутніх періодів
А	1	2
1	Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні»	Подано визначення поняття «витрати» та охарактеризовано основні принципи бухгалтерського обліку, у тому числі принцип нарахування.
2	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Відносить витрати майбутніх періодів до обов'язкових статей Балансу (Звіту про фінансовий стан) (ф.№1 р.1170) та Консолідованого балансу (ф. № 1-к р.1170)
3	НП(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»	Регламентовано визначення витрат майбутніх періодів для суб'єктів малого підприємництва та відображення таких витрат у рядку 1170 форми № 1-м.
4	Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій	Дано характеристику витрат майбутніх періодів та перелік їхніх можливих складників. Запропоновано рахунок 39 «Витрати майбутніх періодів» для обліку цих витрат та можливу кореспонденцію рахунків.
5	Постанова про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків	Для розрахунку адекватності регулятивного капіталу банку регламентує поділ його активів на групи за ступенем ризику; до IV групи активів за ступенем ризику 50% відносяться витрати майбутніх періодів.
6	Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності	Пояснено, які саме витрати відображаються у статті «Витрати майбутніх періодів».
7	Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань	Містить інформацію щодо особливостей проведення інвентаризації витрат майбутніх періодів.

Джерело: розроблено авторами

Переважає більшість документів містить тільки коротке визначення цього виду витрат, і лише в Інструкції № 291 наводяться перелік витрат майбутніх періодів та кореспондуючі рахунки.

Як видно з табл. 1, національними П(С)БО регламентується розміщення витрат майбутніх періодів у Розділі II «Оборотні активи» Балансу (Звіту про фінансовий стан). Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», під оборотними активами маються на увазі необмежені у використанні грошові кошти, їх еквіваленти та інші активи, що підлягають споживанню чи реалізації протягом операційного циклу чи дванадцяти місяців від дати балансу [4]. До інших активів, згаданих у цьому визначенні, належать також витрати майбутніх періодів [5, с. 272].

Як термін і активна стаття балансу витрати майбутніх періодів застосовуються з кінця XIII ст. й у бухгалтерську термінологію увійшли на початку XX ст. з появою моделей динамічного та статичного балансу. У практиці радянських підприємств категорія «витрати майбутніх періодів» виконувала функцію нівелювання впливу одноразових витрат на собівартість продукції, тобто здійснювала так званий «згладжувальний ефект». Відображалися витрати майбутніх періодів у складі оборотних активів, і при цьому не мало значення, протягом якого періоду часу (звітного року або більше) вони будуть списані на поточні витрати [6, с. 62].

Від моменту затвердження у березні 1999 р. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 2 «Баланс» витрати майбутніх періодів почали виділяти в окремий розділ балансу. Але з першого кварталу 2013 р. такі витрати було знову включено до складу оборотних активів підприємства, і, відповідно, з'явилася необхідність урахувувати їх під час розрахунку багатьох показників: коефіцієнту мобільності, маневреності, оборотності оборотних активів, терміну оборотності оборотних активів тощо [3, с. 57].

Варто відзначити, що у новій редакції Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» від 16 листопада 2018 р. вилучено принцип відповідності доходів та витрат. Імовірно, це є ще одним заходом для гармонізації національних та міжнародних стандартів. Можливо, наступним кроком змін в обліковій системі стане ліквідація статті «Витрати майбутніх періодів», адже в МСФЗ такого поняття не виділяють. Проте Концептуальна основа фінансової звітності передбачає систематичний і раціональний розподіл витрат із подальшим визнанням їх у Звіті про прибутки та збитки, якщо виникнення економічних вигід від таких витрат передбачається протягом кількох періодів і їх зв'язок із доходом важко прослідкувати.

Для достовірного обліку витрат майбутніх періодів необхідною є їх класифікація (табл. 2), що забезпечить групування витрат за низкою

Таблиця 2

Класифікація витрат майбутніх періодів

Класифікаційна ознака 1	Вид витрат 2
За видом діяльності	<ul style="list-style-type: none"> операційні; фінансові; інвестиційні
За значущістю	<ul style="list-style-type: none"> менш значущі за величиною; більш значущі за величиною
За характером	<ul style="list-style-type: none"> одиничні (коли договором передбачається одноразова оплата); комплексні (коли договором сплата передбачається двічі і більше)
За способом понесення витрат	<ul style="list-style-type: none"> витрати здійснені власними силами; витрати понесені під час використання послуг сторонніх організацій
За природою виникнення	<ul style="list-style-type: none"> ВМП, момент виникнення яких має юридичну природу; ВМП, момент виникнення яких має економічну природу
За положенням у балансі	<ul style="list-style-type: none"> ВМП, що відносяться до активу; ВМП, що відносяться до пасиву (нараховані забезпечення майбутніх витрат і платежів); ВМП, що у момент виникнення відносяться одночасно і до активних, і до пасивних статей балансу
За обліковим статусом	<ul style="list-style-type: none"> проведені ВМП; наперед сплачені ВМП; нараховані ВМП.
За участю в розрахунку показників діяльності	<ul style="list-style-type: none"> витрати, що завжди беруться для розрахунку; витрати, що частково беруть участь у розрахунку; витрати, що виключаються з розрахунку

Джерело: складено за [7, с. 28]

ознак, полегшить розуміння даної категорії та підвищить ефективність управління.

Найбільше суперечок викликає класифікація витрат майбутніх періодів за розміщенням у балансі. Деякі вчені (В.М. Саприкін, Н.В. Гуріна) стверджують, що витрати майбутніх періодів можуть виступати як активом, так і джерелом його утворення (пасивом). В активі відображаються вже понесені витрати, наприклад на передплату видань, а в пасиві – такі, що ще не відбулися, але можуть виникнути в майбутньому як витрати на виконання гарантійних зобов'язань.

Варто відзначити думку Е.Г. Мельник, яка довела ідентичність деяких складових елементів витрат майбутніх періодів та резервів майбутніх виплат та платежів. Авторка вважає, що на практиці існують випадки, коли витрати майбутніх періодів відображаються і в активі, і в пасиві одночасно. Наприклад, під час створення резерву на гарантійний ремонт дослідних зразків продукції, за умови, що серійного і масового випуску цих виробів ще не налагоджено, доцільно здійснити бухгалтерське проведення: Дт 39 Кт 473. Також висловлено пропозицію використовувати рахунок 39 «Витрати майбутніх періодів» на початковому етапі (під час створення) підприємства, але зі збільшенням обсягів виробництва замінити його на рахунок 47 «Забезпечення майбутніх виплат та платежів» для операцій, які здійснюються регулярно [8, с. 37].

Ми не погоджуємося з такою позицією й вважаємо, що витрати майбутніх періодів та забезпечення майбутніх виплат є абсолютно різними категоріями. Витрати майбутніх періодів визнаються як умовний актив для подальшого списання на період, в якому будуть отримані економічні вигоди, тоді як забезпечення майбутніх витрат є зобов'язанням із невизначеною сумою та строком погашення, і витрати на їх формування одразу визнаються витратами поточного періоду.

Варто відзначити ще одну суперечливу класифікацію витрат майбутніх періодів, а саме за ознакою часу їх списання. Національними П(С)БО розподіл витрат майбутніх періодів на довгострокові та поточні не передбачається. Однак із визначення поняття «оборотні активи», поданого в НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», слідує, що до оборотних активів можна віднести лише ту суму витрат майбутніх періодів, що буде списана протягом року чи операційного циклу, якщо він довший за дванадцять місяців. Тому, на нашу думку, якщо сума витрат майбутніх періодів є суттєвою та неправильне її відображення у Балансі (Звіті про фінансовий стан) може призвести до викривлення даних звітності, необхідно розподіляти ці витрати на поточні та довгострокові: перші відображати в

рядку 1170 форми № 1, а другі відносити до інших необоротних активів (р. 1090 ф. № 1).

Помилкою може бути також віднесення до витрат майбутніх періодів такого роду витрат, які насправді належать до звітного періоду, і навпаки. Це призведе до неправильного розрахунку сум прибутку та податкових платежів. Часто причиною такого порушення є те, що не всі витрати можна безпосередньо співвіднести з певними доходами, тому підприємству варто встановити чіткі критерії, за якими витрати будуть відноситися до поточних чи майбутніх. В Інструкції № 291 подано короткий перелік можливих витрат майбутніх періодів, зокрема це:

- витрати на підготовку до виробництва в сезонних галузях промисловості;
- витрати на освоєння нових виробництв та агрегатів;
- сплачені авансом орендні платежі;
- оплата страхових полісів;
- оплата торгових патентів;
- передплата газет, журналів, інших періодичних та довідкових видань [2].

Ми частково погоджуємося з думкою вітчизняних учених (Я.В. Соколова, П.О. Куцика), що до витрат майбутніх періодів варто включати лише такі витрати, які не можуть бути повернені в майбутньому. Науковці пропонують не відносити витрати на передплату журналів, авансовані орендні платежі і т. п. до витрат майбутніх періодів, адже за своєю суттю вони є дебіторською заборгованістю, здійсненими наперед платежами, за якими стоїть певний контрагент, який ці витрати зможе компенсувати у разі невиконання зобов'язання [9, с. 219]. Витрати майбутніх періодів справді можуть розглядатися як дебіторська заборгованість (аванси видані або передоплати за договорами), але, на нашу думку, ключовим є не факт оплати, а те, що витрати, визнані як витрати майбутніх періодів, вже здійснені і не підлягають перегляду, тобто існує абсолютна впевненість у тому, що зобов'язання контрагентів будуть виконані.

На практиці підприємства мають право самостійно вирішувати, які витрати включати до витрат майбутніх періодів. У рамках дослідження було вивчено перелік витрат майбутнього періоду ТОВ «Стандарт-Парк», яке займається виробництвом елементів систем поверхневого водовідводу. Дане підприємство до витрат майбутніх періодів відносить:

- витрати на річну підписку газети «Все про бухгалтерський облік», електронних журналів «Головбух», «Довідник спеціаліста з охорони праці» та «Кадровик»;
- плату за річне користування програмними продуктами M.E.Doc, SOLIDWORKS Premium та SOLIDWORKS Professional, «Митний брокер»;

– річну плату за доступ до Інтернет-платформи EDI NETWORK.

Для обліку витрат майбутніх періодів підприємство використовує виключно рахунок 39 «Витрати майбутніх періодів» та відображає на ньому витрати зі строком списання до 12 місяців. Для обліку витрат зі строком списання більше року, якщо такі виникнуть, рекомендуємо використовувати субрахунок 184 «Інші необоротні активи» чи створити новий субрахунок 185 «Довгострокові витрати майбутніх періодів». Відповідно, у Балансі (Звіті про фінансовий стан) довгострокові витрати майбутніх періодів будуть відображатися в рядку 1090 «Інші необоротні активи» [10, с. 10].

Усі операції з витратами майбутніх періодів повинні бути належно задокументовані. Визнання та списання витрат майбутніх періодів підлягає відображенню в первинних документах із бухгалтерського обліку. Оскільки на законодавчому рівні типових форм не передбачено, підприємство самостійно формує Відомості нарахування та списання витрат майбутніх періодів. Для зручності та посилення контролю можна також відкрити Картку обліку руху витрат майбутніх періодів, де будуть реєструватися здійснені операції щодо даного типу витрат.

Одним із найважливіших питань з обліку витрат майбутніх періодів є вибір методу списання, який дасть змогу максимально об'єктивно відносити витрати майбутніх періодів на витрати тих періодів, до яких відносяться одержані доходи. Правильно вибрана методика розподілу накопичених витрат у рамках встановленого часового інтервалу забезпечить достовірне інформаційне підґрунтя для прийняття управлінських рішень [11, с. 287].

Законодавчо не встановлено методи й терміни списання витрат майбутніх періодів, тому підприємства можуть вибирати й установлювати їх самостійно. Найчастіше використовується лінійний метод, який передбачає рівномірне списання однакової суми витрат протягом усього терміну їх існування. Однак цей метод підходить не для всіх видів витрат майбутніх періодів, адже необхідно, щоб доходи від цього умовного активу виникали з такою ж періодичністю.

Залежно від виду витрат майбутніх періодів можна застосовувати також метод кошторисних ставок, який полягає у розрахунку певних коефіцієнтів, що базуються на обсягах виробництва. Зокрема, розраховуються кошторисні ставки для кожного виду витрат як частки загальної суми витрат майбутніх періодів та планових обсягів продукції. Далі визначають річну суму витрат шляхом добутку кошторисної ставки та планового річного обсягу продукції. Цей метод є особливо ефективним для видів витрат, за якими найбільший дохід отримується в перші роки та з часом зменшується [12, с. 81].

Ураховуючи, що основною метою виділення витрат майбутніх періодів в окрему статтю є подальше співвіднесення цих витрат із доходами, то, на нашу думку, більш доцільно під час списання витрат майбутніх періодів орієнтуватися не на фактор часу, а на отримані результати і списувати витрати пропорційно до отриманого доходу.

Усі згадані аспекти, такі як склад витрат майбутніх періодів, особливості документування, відображення на рахунках обліку і звітності, порядок списання на поточні витрати та витрати періоду, необхідно вказувати у Наказі про облікову політику та послідовно застосовувати протягом усієї діяльності підприємства.

Висновки з даного дослідження. У ході дослідження встановлено, що, незважаючи на законодавчу регламентацію включення витрат майбутніх періодів до складу оборотних активів, необхідно розподіляти такі витрати на короткострокові й довгострокові, останні відображати у складі необоротних активів. Важливим є встановлення на підприємстві чітких критеріїв для віднесення витрат до майбутніх чи поточних та розмежування витрат майбутніх періодів і дебіторської заборгованості. Найбільш поширеними методами списання витрат майбутніх періодів на поточні витрати є прямолінійний метод та метод кошторисних ставок (виробничий). Проте, враховуючи відсутність регулювання даного питання на законодавчому рівні, підприємству варто вибрати чи самостійно розробити такий метод, який найточніше співвідноситиме понесені витрати з отриманими доходами.

Список використаних джерел:

1. Луговский Д.В. Доходы будущих периодов как бухгалтерская категория: архаизм или неологизм. *Экономика устойчивого развития*. 2017. № 1(29). С. 294–303.
2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення: 26.07.2019).
3. Духновська Л.М., Юзковець Л.В. Проблемні аспекти обліку, аналізу та контролю витрат майбутніх періодів. *Молодий вчений*. 2014. № 4(07). С. 55–58. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2014_4\(07\)_15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2014_4(07)_15)

4. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 26.07.2019).
5. Бухгалтерський облік : підручник / Я.Д. Крупка та ін. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 460 с.
6. Сидюк О.В., Потепух Е.В. Трансформація статті баланса «Расходы будущих периодов» при составлении отчетности по МСФЗ. *Економіка і організація управління*. 2013. Вип. 1–2. С. 60–66.
7. Гуріна Н.В., Дударчук М.В. Класифікація витрат майбутніх періодів. *Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні* : матеріали III Всеукраїнської наук.-практ. конф. молодих науковців, аспірантів та студентів. Ірпінь : Університет ДФС України, 2017. С. 27–29.
8. Мельник Е.Г. Витрати майбутніх періодів та резерв майбутніх виплат та платежів: склад та характеристика. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія «Економічні науки»*. 2009. № 3(49). С. 34–38.
9. Куцик П.О., Куценко Н.В. Економічна суть та склад витрат майбутніх періодів. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2015. Вип. 3(21). Ч. 1. С. 217–221.
10. Брік С.В. Деякі особливості фінансового обліку доходів та витрат майбутніх періодів. *Проблеми підвищення якості системи обліку, аналізу, аудиту й оподаткування в сучасних умовах господарювання* : матеріали Всеукр. Інтернет-конф., м. Миколаїв, 18 травня 2018 р. Миколаїв : МНАУ, 2018. С. 9–11.
11. Куцик П.О. Облік витрат майбутніх періодів: організаційний аспект. *Розвиток бухгалтерського обліку: теорія, професія, міжпредметні зв'язки* : збірник матеріалів IX Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 26 лютого 2015р. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2015. С. 285–288.
12. Мельник Е.Г. Методика обліку витрат майбутніх періодів в Україні та Російській Федерації: порівняльний аспект. *Вісник ЖДТУ. Серія «Економічні науки»*. 2009. № 2(48). С. 77–85.

References:

1. Lugovsky D.V. (2017). Dokhody budushchikh periodov kak bukhgalterskaya kategoriya: arkhazim ili neologizm [Incomes of future periods as accounting category: archaism or neologism]. *Ekonomika ustoychivogo razvitiya* [Economics of sustainable development], no. 1(29), pp. 294–303.
2. Ministerstvo finansiv Ukrainy (1999). Instruksiiya pro zastosuvannya Planu rakhunkiv bukhgalterskoho obliku aktiviv, kapitalu, zoboviazan i hospodarskykh operatsii pidpriemstv i orhanizatsii. Nakaz N 291, zatv. vid 30 lystopada [Electronic resource]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
3. Duhnovska L.N., Yuzkovets L.V. (2014). Problemni aspekty obliku, analizu ta kontroliu vytrat maibutnikh periodiv [Problem aspects of accounting, analysis and control of prepaid expenses]. *Molodyi vchenyi* [Young scientist], No. 4(07), pp. 55–58. Available at: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2014_4\(07\)_15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2014_4(07)_15)
4. Pro zatverdzhennya Natsionalnogo polozhennya (standartu) bukhgalterskogo obliku 1 «Zagalni vimogi do finansovoї zvitnosti» : Nakaz Ministerstva finansiv Ukraini vid 07.02.2013 r. № 73 [Electronic resource]. Available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
5. Krupka Ya.D., Zadorozhnyi Z.V., Hudz N.V. (2018). Bukhgalterskyi oblik [Accounting]. Ternopil : TNEU. (in Ukrainian)
6. Sidiuk O. V., Potepukh O. V. (2013). Transformatsiya stat'i balansu «Raskhody budushchikh periodov» pri sostavlenii otchetnosti po MSFZ [Transformation of the Balance Sheet item «prepaid expenses» for reporting according to IFRS]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*, vol. 1-2, pp. 60–66.
7. Hurina N.V., Dudarchuk M.V. (2017). Klyasifikatsiia vytrat maibutnikh periodiv [Classification of prepaid expenses]. Proceedings of the *Stan ta perspektyvy rozvytku bukhgalterskoho obliku v Ukraini : III Vseukrainska nauk.-prakt. konf. (Ukraine, Irpin, 2017)*. Irpin : Universytet DFS Ukrainy, pp. 27–29.
8. Melnyk E.H. (2009). Vytraty maibutnikh periodiv ta rezerv maibutnikh vyplat ta platezhiv: sklad ta kharakterystyka [Prepaid expenses and reserve for future payments: composition and characteristics]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnogo tekhnolohichnoho universytetu. Seriya : Ekonomichni nauky*, no. 3(49), pp. 34–38.
9. Kutsyk P.O., Kutsenko N.V. (2015). Ekonomichna sut ta sklad vytrat maibutnikh periodiv [The economic nature and composition of prepaid expenses]. *Problemy teorii ta metodologii bukhgalterskoho obliku, kontroliu i analizu*, vol. 3(21), no. 1, pp. 217–221.
10. Brik S.V. (2018). Deiaki osoblyvosti finansovoho obliku dokhodiv ta vytrat maibutnikh periodiv [Some features of financial accounting of deferred revenue and prepaid expenses]. Proceedings of the *Problemy pidvyshchennia yakosti systemy obliku, analizu, audytu y opodatkuvannia v suchasnykh umovakh hospodariuvannia : Vseukr. internet-konf. (Ukraine, Mykolayiv, May 18, 2018)*. Mykolayiv : MNAU, pp. 9–11.
11. Kutsyk P.O. (2015). Oblik vytrat maibutnikh periodiv: orhanizatsiynyi aspekt [Prepaid expenses accounting: organizational aspect]. Proceedings of the *Rozvytok bukhgalterskoho obliku: teoriia, profesiia, mizhpredmetni zviiazky : IX Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (Ukraine, Kyiv, February 26, 2015)*. Kyiv : NNTs «IAE», pp. 285–288.
12. Melnyk E.H. (2009). Metodyka obliku vytrat maibutnikh periodiv v Ukraini ta Rosiiskii Federatsii: porivnialnyi aspekt [The methodology of accounting of prepaid expenses in Ukraine and the Russian Federation: a comparative aspect]. *Visnyk ZhDTU. Seriya : Ekonomichni nauky*, no. 2(48), pp. 77–85.